

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 avril 2023

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 4 avril 2014
relative aux assurances, visant à
permettre au consommateur de résilier
le contrat d'assurance à tout moment après
la fin de la première année,
sans frais ni pénalités**

Amendements

*Voir:***Doc 55 0194/ (S.E. 2019):**

- 001: Proposition de loi de M. Patrick Prévot et consorts.
002: Modification auteur.
003: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 april 2023

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 4 april 2014
betreffende de verzekeringen, teneinde
het voor de consumenten mogelijk te maken
een verzekeringsovereenkomst na een looptijd
van één jaar zonder kosten en
zonder boete op te zeggen**

Amendementen

*Zie:***Doc 55 0194/ (B.Z. 2019):**

- 001: Wetsvoorstel van de heer Patrick Prévot c.s.
002: Wijziging indiener.
003: Amendementen.

09361

N° 6 de M. **Patrick Prévot et consorts**

Intitulé

Remplacer l'intitulé par ce qui suit:

“Proposition de loi modifiant la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, visant à simplifier les règles de résiliation des contrats d’assurance”

JUSTIFICATION

Le présent amendement modifie l'intitulé de la proposition de loi afin de le faire correspondre à l'objet des amendements ci-après.

Patrick Prévot (PS)
Florence Reuter (MR)
Albert Vicaire (Ecolo-Groen)
Leen Dierick (cd&v)
Kathleen Verhelst (Open Vld)
Melissa Depraetere (Vooruit)
Barbara Creemers (Ecolo-Groen)

Nr. 6 van de heer **Patrick Prévot c.s.**

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt:

“Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, teneinde de opzeggingsregels voor verzekeringsovereenkomsten te vereenvoudigen”

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt tot de wijziging van het opschrift van het wetsvoorstel, teneinde het in overeenstemming te brengen met de strekking van de hiernavolgende amendementen.

N° 7 de M. **Patrick Prévot et consorts**
(en remplacement des amendements n° 1 à 5)

Art. 1er et 2

Remplacer ces articles par ce qui suit:

“Chapitre 1er. Disposition générale

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Chapitre 2. Modifications de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances

Art. 2. Dans l'article 84 de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er:

a) les mots “par lettre recommandée” sont remplacés par les mots “par envoi recommandé”;

b) l'alinéa est complété par la phrase suivante: “Si l'envoi recommandé est envoyé par voie électronique, il doit s'agir d'un service d'envoi recommandé électronique au sens de l'article 3.36 du règlement (UE) n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE.”;

2° dans le paragraphe 2, alinéa 1er, les mots “, 85/1, § 2” sont insérés entre les mots “aux articles 57, §§ 3, 4 et 5, 71” et les mots “et 86, § 1er”;

3° l'article est complété par un paragraphe 3, rédigé comme suit:

“§ 3. Sans préjudice des dispositions du premier paragraphe et dans la mesure prévue par l'assureur le contrat peut être résilié par le preneur d'assurance via un environnement numérique mis à disposition par

Nr. 7 van de heer **Patrick Prévot c.s.**
(ter vervanging van de amendementen nrs. 1 tot 5)

Art. 1 en 2

Deze artikelen vervangen als volgt:

“Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen

Art. 2. In artikel 84 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in § 1, eerste lid:

a) worden de woorden “bij een aangetekende brief” vervangen door de woorden “bij een aangetekende zending”;

b) wordt de volgende zin toegevoegd: “Indien de aangetekende zending elektronisch wordt verstuurd, moet het gaan om een dienst voor elektronisch aangetekende bezorging in de zin van artikel 3.36 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG.”;

2° in § 2, eerste lid, worden de woorden “, 85/1, § 2,” ingevoegd tussen de woorden “in de artikelen 57, §§ 3, 4 en 5, 71” en de woorden “en 86, § 1,”;

3° het artikel wordt aangevuld met een § 3, luidende:

“§ 3. Onverminderd het bepaalde in § 1 en voor zover de verzekeraar daarin voorziet, kan de overeenkomst door de verzekeringnemer worden opgezegd via een digitale omgeving die door de verzekeraar of door

l'assureur ou l'intermédiaire d'assurance, le preneur d'assurance signant électroniquement la résiliation avec une signature électronique ou un cachet électronique visés respectivement à l'article 3.10 et 3.25 du règlement (UE) n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE, par lesquels le signataire s'identifie et manifeste sa volonté.

L'assureur remet sans délai au preneur d'assurance, sur un support durable, un accusé de réception de la résiliation mentionnant le numéro du contrat.

Sans préjudice des dispositions du paragraphe 2, la résiliation n'a d'effet qu'à l'expiration d'un délai d'un mois à compter du jour suivant la date de la signature électronique."

Art. 3. Dans l'article 85, § 1er, alinéa 1er, de la même loi, les mots: "Sauf si l'une des parties s'y oppose, dans les formes prescrites à l'article 84, au moins trois mois avant l'arrivée du terme du contrat" sont remplacés par les mots "Sauf si le preneur d'assurance s'y oppose, dans les formes prescrites à l'article 84, §§ 1er ou 3, au moins deux mois avant l'arrivée du terme du contrat, ou sauf si l'assureur s'y oppose, dans les formes prescrites à l'article 84, § 1er, au moins trois mois avant l'arrivée du terme du contrat".

Art. 4. Dans la même loi, un article 85/1 est inséré, rédigé comme suit:

"Résiliation dans le cas de certains contrats tacitement reconductibles"

Art. 85/1. § 1er. Le présent article s'applique aux contrats d'assurance tacitement reconductibles:

— qui relèvent des branches du groupe d'activité "non-vie"; le Roi peut déterminer certaines branches

de verzekeringstussenpersoon ter beschikking wordt gesteld, waarbij de verzekeringnemer de opzegging elektronisch ondertekent met een elektronische handtekening of met een elektronische zegel bedoeld in respectievelijk artikel 3.10 en 3.25 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, waarmee de ondertekenaar zich identificeert en zijn wil kenbaar maakt.

De verzekeraar bezorgt de verzekeringnemer onverwijld, op een duurzame gegevensdrager, een ontvangstmelding van de opzegging met vermelding van het nummer van de overeenkomst.

Onverminderd het bepaalde in § 2 heeft de opzegging pas uitwerking na het verstrijken van een termijn van een maand te rekenen van de dag volgend op de datum van de elektronische handtekening."

Art. 3. In artikel 85, § 1, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden "Behalve wanneer een van de partijen ten minste drie maanden vóór de vervaldag van de overeenkomst zich ertegen verzet, volgens de in artikel 84 voorgeschreven wijzen" vervangen door de woorden "Behalve wanneer de verzekeringnemer ten minste twee maanden vóór de vervaldag van de overeenkomst zich ertegen verzet, volgens de in artikel 84, §§ 1 of 3, voorgeschreven wijzen, of behalve wanneer de verzekeraar ten minste drie maanden vóór de vervaldag van de overeenkomst zich ertegen verzet, volgens de in artikel 84, § 1, voorgeschreven wijzen".

Art. 4. In dezelfde wet wordt een artikel 85/1 ingevoegd, luidende:

"Opzegging ingeval van bepaalde stilzwijgend verlengbare overeenkomsten

Art. 85/1. § 1. Dit artikel is van toepassing op stilzwijgend verlengbare overeenkomsten:

— die behoren tot de bedrijfstakken uit de groep activiteiten "niet-leven"; de Koning kan bepaalde bedrijfstakken

du groupe d'activité "non-vie" auxquelles le présent article ne s'applique pas;

— et qui couvrent les consommateurs au sens de l'article I.1, 2°, du Code de droit économique.

§ 2. Par dérogation à l'article 85, le preneur d'assurance peut, à l'expiration d'un délai d'un an à compter de la prise de cours du contrat d'assurance, résilier sans frais ni pénalités les contrats tacitement reconductibles visés au paragraphe 1er.

La résiliation prend effet à l'expiration d'un délai de deux mois à compter du lendemain de la signification ou du lendemain de la date du récépissé ou, dans le cas d'un envoi recommandé, à compter du lendemain de son dépôt, ou dans le cas d'une résiliation via un environnement numérique mis à disposition par l'assureur, à compter du jour suivant la date de la signature électronique.

Le droit de résiliation prévu au premier alinéa est rappelé en termes clairs et compréhensibles avec chaque avis d'échéance de prime.

Lorsque le contrat est résilié dans les conditions prévues au premier alinéa, le preneur d'assurance bénéficie du crédit de prime, conformément à l'article 73.

§ 3. Le preneur d'assurance qui souhaite procéder à la résiliation d'un contrat conformément au paragraphe 2, en vue de contracter avec un nouvel assureur, peut demander à ce dernier, ou le cas échéant à un intermédiaire d'assurances, d'effectuer pour son compte les formalités nécessaires à l'exercice du droit de résiliation. Dans ce cas, le nouvel assureur ou, le cas échéant, l'intermédiaire d'assurances, s'assure de l'entrée en vigueur du nouveau contrat au plus tard à l'expiration du délai de résiliation.

La demande du preneur d'assurance, visée à l'alinéa 1er, ne peut être refusée lorsque le contrat à résilier concerne une assurance rendue obligatoire en vertu

uit de groep activiteiten "niet-leven" vaststellen waarop dit artikel niet van toepassing is,

— en die betrekking hebben op de consumenten in de zin van artikel I.1, 2°, van het Wetboek van economisch recht.

§ 2. In afwijking van artikel 85 kan de verzekeringnemer, na het verstrijken van een termijn van één jaar na de aanvang van de verzekeringsovereenkomst, de in § 1 bedoelde stilzwijgend verlengbare overeenkomsten zonder kosten of boeten opzeggen.

De opzegging heeft uitwerking na het verstrijken van een termijn van twee maanden vanaf de dag na de betekening, of vanaf de dag na de datum van het ontvangstbewijs, of, bij een aangetekende zending, vanaf de dag na de indiening ervan, of, bij een opzegging via een door de verzekeraar ter beschikking gestelde digitale omgeving, vanaf de dag na de elektronische ondertekening.

Aan het in het eerste lid bedoelde opzeggingsrecht wordt in duidelijke en bevattelijke bewoordingen herinnerd op elk premieervaldagbericht.

Wanneer de overeenkomst wordt opgezegd met inachtneming van de in het eerste lid bepaalde voorwaarden, heeft de verzekeringnemer recht op het premiekrediet, overeenkomstig artikel 73.

§ 3. De verzekeringnemer die overeenkomstig § 2 een overeenkomst wil opzeggen met het oog op het sluiten van een overeenkomst met een nieuwe verzekeraar, kan laatstgenoemde verzekeraar of, in voorkomend geval, een verzekeringstussenpersoon, verzoeken om voor zijn rekening de nodige formele stappen te zetten om het opzeggingsrecht uit te oefenen. In dat geval zorgt de nieuwe verzekeraar of, in voorkomend geval, de verzekeringstussenpersoon ervoor dat de nieuwe overeenkomst uiterlijk bij het verstrijken van de opzeggingstermijn in werking treedt.

Het in het eerste lid bedoelde verzoek van de verzekeringnemer mag niet worden geweigerd wanneer de op te zeggen overeenkomst een verzekering betreft

d'une loi, d'un décret ou d'une ordonnance ou une assurance rendue obligatoire en vertu d'un contrat de crédit visé au titre 4 du livre VII du Code de droit économique.

Le même droit s'applique lorsque le preneur d'assurance s'oppose à la reconduction tacite d'un contrat, conformément à l'article 85, en vue de contracter avec un nouvel assureur.

§ 4. Le Roi précise, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les modalités et conditions d'application du présent article."

Chapitre 3. Évaluation

Art. 5. La Commission des Assurances, visée dans la partie 7, titre IV, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, est chargée d'évaluer l'application de la présente loi.

Elle évalue, en particulier, la possibilité d'abaisser à un mois, pour le preneur d'assurance, le délai pour s'opposer à la reconduction tacite visé à l'article 85, § 1er, alinéa 1er, et le délai de prise d'effet de la résiliation visé à l'article 85/1, § 2, alinéa 2, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances.

Elle remet à cet effet, deux ans après l'entrée en vigueur de la présente loi, un rapport au Roi et à la Chambre des représentants.

Chapitre 4. Entrée en vigueur

Art. 6. La présente loi entre en vigueur le premier jour du douzième mois qui suit sa publication au Moniteur belge et s'applique aux contrats conclus ou tacitement reconduits à partir de cette date."

die verplicht is krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie, of die verplicht is op grond van een kredietovereenkomst zoals bedoeld in titel 4 van boek VII van het Wetboek van economisch recht.

Hetzelfde recht geldt wanneer de verzekeringnemer zich overeenkomstig artikel 85 verzet tegen de stilzwijgende verlenging van een overeenkomst, teneinde een overeenkomst te sluiten met een nieuwe verzekeraar.

§ 4. De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de nadere regels en de toepassingsvoorwaarden van dit artikel."

Hoofdstuk 3. Evaluatie

Art. 5. De Commissie voor verzekeringen, bedoeld in deel 7, titel IV, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, wordt belast met de evaluatie van de toepassing van deze wet.

Zij evalueert in het bijzonder de voor de verzekeringnemer geldende mogelijkheid tot verkorting tot één maand van de termijn om zich te verzetten tegen de stilzwijgende verlenging bedoeld in artikel 85, § 1, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, alsook van de termijn voor de inwerkingtreding van de opzegging bedoeld in artikel 85/1, § 2, tweede lid, van dezelfde wet.

Daartoe bezorgt zij twee jaar na de inwerkingtreding van deze wet een verslag aan de Koning en aan de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 6. Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de twaalfde maand na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad en is van toepassing op de overeenkomsten die vanaf die datum worden gesloten of stilzwijgend worden verlengd."

JUSTIFICATION

1. Justification générale

Cet amendement global vise à simplifier les règles de résiliation des contrats d'assurance.

En levant divers obstacles à la résiliation, l'objectif est d'augmenter la mobilité des contrats et la concurrence sur le marché des assurances – et par conséquent de réduire les prix et d'améliorer la qualité des offres des produits d'assurance.

Les mesures proposées par cet amendement s'ancrent dans un travail de réflexion et de consultation initié depuis plusieurs mois, sur la base d'une double impulsion:

— une impulsion du gouvernement; à ce titre, l'accord de gouvernement prévoit que des mesures seront prises “afin de permettre au consommateur de comparer plus facilement les produits et de changer éventuellement (...) de compagnie d'assurance, tout en trouvant un équilibre entre un niveau de protection des consommateurs suffisamment élevé et une réduction de la charge administrative”; la note de politique générale Économie du 4 novembre 2020 mentionne en outre que les consommateurs “(doivent) avoir la possibilité de résilier plus facilement leurs contrats. Une simplification des règles de résiliation sera examinée sur la base de ce qui se fait dans d'autres secteurs”; dans cette perspective, le vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail a chargé la Commission des assurances, le 13 septembre 2021, d'émettre un avis sur la législation en matière de résiliation des contrats d'assurance; le présent amendement global tient compte de cet avis rendu le 10 mars 2022 (Doc/C2022/1);

— et une impulsion de la Chambre des représentants; en effet, plusieurs propositions de loi visant à simplifier les règles de résiliation des contrats d'assurance ont été examinées à la Chambre des représentants sous cette législature (proposition de loi modifiant la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, visant à permettre au consommateur de résilier le contrat d'assurance à tout moment après la fin de la première année, sans frais ni pénalités, n° 55K0194; proposition de loi modifiant la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances en ce qui concerne le transfert de l'assurance automobile en vue de charge le nouvel assureur de régler ce transfert, n° 55K2395); sur cette base, les autorités compétentes (BNB, SPF Économie, ministre de l'Économie) et les principales organisations représentatives concernées (Test-Achats,

VERANTWOORDING

1. Algemene verantwoording

Dit omwerkingsamendement strekt ertoe de regels voor de opzegging van verzekeringsovereenkomsten te vereenvoudigen.

Het is de bedoeling om de diverse hinderpalen voor opzegging weg te nemen. Aldus zou de overstap naar een andere overeenkomst gemakkelijker worden en zou de concurrentie op de verzekeringsmarkt toenemen. Dat zou leiden tot lagere prijzen en tot een kwaliteitsvoller aanbod van verzekeringsproducten.

De via dit amendement voorgestelde maatregelen berusten op denkwerk en raadgevingen die al verscheidene maanden aan de gang zijn en die input kregen van twee zijden, namelijk:

— vanwege de regering. Het regeerakkoord vermeldt immers dat maatregelen zullen worden genomen opdat “het voor de consument eenvoudiger wordt om producten te vergelijken en eventueel over te stappen naar een andere (...) verzekeringsonderneming, waarbij de regering zoekt naar een evenwicht tussen een voldoende hoge consumentenbescherming en een beperking van de administratieve lasten” (blz. 48-49). Voorts wordt in de beleidsnota Économie van 4 november 2020 vermeld dat de consument de “mogelijkheid [moet] krijgen om zijn overeenkomsten gemakkelijker op te zeggen. Een vereenvoudiging van de regels voor opzegging zal worden bekeken door zich te baseren op hetgeen in andere sectoren wordt gedaan” (DOC 55 1580/013, blz. 16). Daartoe heeft de vice-eersteminister en minister van Economie en Werk op 13 september 2021 de Commissie voor verzekeringen verzocht om een advies uit te brengen over de wetgeving inzake de opzegging van verzekeringsovereenkomsten. Dit omwerkingsamendement houdt rekening met dat op 10 maart 2022 uitgebrachte advies (C/2022/1);

— vanwege de Kamer van volksvertegenwoordigers. In de Kamer van volksvertegenwoordigers werden tijdens deze zittingsperiode meerdere wetsvoorstellen ingediend die ertoe strekken de regels voor de opzegging van verzekeringsovereenkomsten te vereenvoudigen (wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, teneinde het voor de consumenten mogelijk te maken een verzekeringsovereenkomst na een looptijd van één jaar zonder kosten en zonder boete op te zeggen (DOC 55 0194/0011); wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, teneinde bij de overdracht van autoverzekeringen de nieuwe verzekeraar de overstap te laten regelen (DOC 55 2395/001)). Op die basis werden de bevoegde instanties (NBB, FOD Economie, minister van Economie) en

Assuralia, Commission des assurances) ont été consultés; le présent amendement tient compte également de ces avis.

Afin de tenir compte de l'avis de la Commission des assurances et des diverses consultations menées, la portée de la proposition 55K0194/001 a été élargie.

Les mesures portées par cet amendement global sont, en résumé, les suivantes.

1° Actuellement, la résiliation du contrat d'assurance doit se faire par lettre recommandée, exploit d'huissier ou remise de la lettre de résiliation contre récépissé. Étant donné que cette procédure est lourde, peu adaptée à l'environnement numérique et source de diverses plaintes, il est proposé de prévoir des alternatives numériques, moins formalistes, tout en offrant aux parties la sécurité juridique nécessaire. Il est renvoyé au commentaire de l'article 2.

2° Actuellement, les contrats d'assurance sont reconduits tacitement d'année en année, sauf si l'assureur ou le preneur d'assurance s'y oppose trois mois au moins avant l'échéance du contrat. Étant donné la demande des représentants des consommateurs pour réduire ce délai, et tenant compte également de la diversité des avis formulés sur ce point au sein de la Commission des assurances, il est proposé de réduire à deux mois le délai, pour le consommateur, pour faire opposition à la reconduction tacite du contrat. Il est renvoyé au commentaire de l'article 3.

3° Aujourd'hui en Belgique, le consommateur ne dispose pas du droit (existant dans d'autres pays comme la France ou les Pays-Bas) de résilier le contrat d'assurance à tout moment, sans frais et sans motif, une fois passée la première année du contrat. Étant donné la volonté de simplifier les formalités de résiliation, il est proposé d'offrir au consommateur cette faculté de résiliation *infra*-annuelle. Afin de donner suffisamment de temps au preneur d'assurance pour conclure un nouveau contrat, surtout en cas d'assurances obligatoires, le délai de préavis sera fixé à deux mois. Il est renvoyé au commentaire de l'article 4.

4° Actuellement, l'information du consommateur sur les formalités et les délais de résiliation a lieu et figure dans le contrat. Afin d'améliorer l'information du consommateur sur

de la voornaamste betrokken vertegenwoordigende organisaties (Testaankoop, Assuralia, Commissie voor verzekeringen) geraadpleegd. Dit omwerkingsamendement houdt ook rekening met hun adviezen.

Teneinde rekening te houden met het advies van de Commissie voor verzekeringen en met het overleg dat met verscheidene actoren heeft plaatsgevonden, werd de reikwijdte van voorstel DOC 55 0194/001 uitgebreid.

Samengevat zijn de maatregelen die uit dit omwerkingsamendement voortvloeien, de volgende.

1° Thans dient de opzegging van verzekeringsovereenkomsten via een aangetekende brief, een deurwaardersexploot of de afgifte van de opzeggingsbrief tegen ontvangstbewijs te gebeuren. Aangezien die procedure zwaar is, niet aan de digitale context is aangepast en een bron is van verscheidene klachten, wordt voorgesteld om in digitale en minder formalistische alternatieven te voorzien zonder echter te raken aan de voor de partijen noodzakelijke rechtszekerheid. Er wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 2.

2° Thans worden verzekeringsovereenkomsten jaar na jaar stilzwijgend verlengd, behalve indien de verzekeraar of de verzekerde zich daar ten minste drie maanden vóór de vervaldatum van de overeenkomst tegen verzet. Aangezien de consumentenvertegenwoordigers vragen om die opzeggingstermijn te verkorten en er ter zake uiteenlopende adviezen binnen de Commissie voor verzekeringen werden geformuleerd, wordt voorgesteld om de termijn waarbinnen de consument zich kan verzetten tegen de stilzwijgende verlenging van de overeenkomst, naar twee maanden te brengen. Er wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 3.

3° In België beschikt de consument thans niet over het recht (dat wel in andere landen zoals Frankrijk of Nederland bestaat) om de verzekeringsovereenkomst na een looptijd van één jaar op elk moment op te zeggen, zonder dat hij daarvoor dient te betalen of een reden hoeft op te geven. Aangezien het de bedoeling is de opzeggingsformaliteiten te vereenvoudigen, wordt de consument die mogelijkheid van een opzegging zonder vervaldag geboden. Teneinde de verzekeringnemer voldoende tijd te laten om een nieuwe overeenkomst te sluiten, vooral in het geval van verplichte verzekeringen, zal de opzeggingstermijn op twee maanden worden vastgesteld. Er wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4.

4° Thans staat de informatie aan de consument over de opzeggingsformaliteiten en -termijnen in de overeenkomst. Teneinde de informatieverstreking aan de consument over

ses droits en matière de résiliation, il est proposé que cette information figure également dans l'avis d'échéance de prime. Il est renvoyé à l'article 4.

5° La simplification des formalités de résiliation a comme avantage d'augmenter la mobilité des contrats et la concurrence sur le marché des assurances, ce qui est positif pour le rapport qualité-prix des offres. Mais cette simplification pourrait aussi avoir un écueil, à savoir le risque (problématique pour le preneur d'assurance, pour l'assureur, et dans le cas d'assurance de responsabilité pour le tiers lésé) de voir apparaître des "trous" dans la couverture assurantielle. Pour l'éviter, il convient de prévoir des mesures additionnelles de protection du consommateur. Dans cette optique, il est proposé de donner un rôle aux courtiers et de permettre au nouvel assureur, lorsque le consommateur le demande, de régler les formalités de résiliation, de manière à garantir la continuité de l'existence du contrat d'assurance en cas de changement d'assurance. Il est renvoyé au commentaire de l'article 4, paragraphe 3.

6° Nous prévoyons une évaluation, deux ans après l'entrée en vigueur de la loi. La Commission des assurances sera chargée de cette évaluation; elle examinera en particulier la possibilité d'abaisser à un mois, pour le preneur d'assurance, le délai pour s'opposer à la reconduction tacite, ainsi que la possibilité d'abaisser à un mois, pour le preneur d'assurance, le délai de prise d'effet de la résiliation *infra*-annuelle. Il est renvoyé au commentaire de l'article 5.

7° Afin de tenir compte des modalités de gestion qui devront être mises en place ainsi que de la technique assurantielle (notamment des traités de réassurance à renégocier), il est prévu de laisser un délai suffisant pour l'entrée en vigueur de ces mesures. Il est renvoyé au commentaire de l'article 6.

2. Justification des articles

Article 1er

Cet article ne nécessite pas de commentaire.

Art. 2

Actuellement, l'article 84, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 4 avril 2014 sur les assurances impose que la résiliation du contrat

zijn rechten inzake opzegging te verbeteren, wordt voorgesteld om die informatie eveneens in het premieervaldagbericht op te nemen. Er wordt verwezen naar artikel 4.

5° De vereenvoudigde opzeggingsformaliteiten hebben als voordeel dat ze ervoor zorgen dat de consument gemakkelijker nieuwe overeenkomsten kan sluiten en dat de concurrentie op de verzekeringsmarkt wordt aangewakkerd, wat een positieve invloed heeft op de prijs-kwaliteitsverhouding van de aanbiedingen. Die vereenvoudiging zou echter ook een risico in zich kunnen dragen (dat voor de verzekeringnemer, voor de verzekeraar en in het geval van de aansprakelijkheidsverzekering ook voor de benadeelde derde problematisch is), namelijk het risico dat er 'gaten' vallen in de verzekeringsdekking. Om dat risico te voorkomen, is het aanbevolen in bijkomende maatregelen ter bescherming van de consument te voorzien. In die optiek wordt voorgesteld om de makelaars een rol toe te bedelen en om het mogelijk te maken dat de nieuwe verzekeraar de opzeggingsformaliteiten op verzoek van de consument in orde brengt. Aldus wordt, bij een wijziging aan de bestaande verzekering, de continuïteit van de verzekeringsovereenkomst gewaarborgd. Er wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 4, § 3.

6° De indieners voorzien in een evaluatie van de wet twee jaar nadat zij in werking is getreden. De Commissie voor verzekeringen zal met die evaluatie worden belast. Ze zal inzonderheid onderzoeken of het mogelijk is de termijn waarbinnen de verzekeringnemer zich tegen de stilzwijgende verlenging kan verzetten alsook de termijn vanaf wanneer diens opzegging zonder vervalddag van kracht wordt, tot één maand terug te brengen. Er wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 5.

7° Teneinde rekening te houden met de in te stellen nadere regels inzake het beheer van de verzekeringsovereenkomsten en met de verzekeringstechniek (inzonderheid te heronderhandelen herverzekeringsverdragen), wordt voor de inwerking-treding van deze maatregelen in een voldoende ruime termijn voorzien. Er wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 6.

2. Verantwoording bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Art. 2

Artikel 84, § 1, eerste lid, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen bepaalt thans dat de opzegging van de

se fasse par lettre recommandée, par exploit d'huissier ou par remise de la lettre de résiliation contre récépissé.

Cette procédure étant lourde, peu adaptée à l'environnement numérique et source de diverses plaintes, le présent amendement prévoit, pour l'assureur, une possibilité et, pour le preneur d'assurance, deux possibilités de résiliation alternatives, moins formalistes que celles actuellement prévues dans la loi.

Première mesure

Dans son avis du 10 mars 2022 (DOC/C2022/1), la Commission des assurances propose, compte tenu de la demande qui lui a été faite par le ministre de l'Économie, d'examiner la simplification des règles de résiliation des contrats d'assurance, "de prévoir également pour l'assureur et le preneur d'assurance une possibilité de résiliation alternative, numérique et légale qui soit moins formaliste et qui permette de fournir la preuve de la résiliation, tout en offrant néanmoins à toutes les parties une sécurité juridique."

Selon la Commission des assurances, qui s'exprime ici au consensus, "la loi doit déterminer à quelles conditions techniques ce système alternatif de résiliation valide du contrat doit satisfaire. Compte tenu des évolutions rapides en matière de numérisation, il convient de prévoir une réglementation qui soit neutre en termes de technologie, afin de permettre l'utilisation rapide de nouvelles solutions numériques qui offrent la sécurité juridique requise.

Les conditions légales doivent au moins garantir la sécurité en ce qui concerne: (i) l'identité du preneur d'assurance, (ii) la date de résiliation (date de volonté), (iii) l'identification du contrat d'assurance à résilier et (iv) l'accord du preneur d'assurance ou de l'assureur. Un simple e-mail (avec ou sans signature numérique) n'offre pas suffisamment de sécurité juridique en ce qui concerne l'identité du preneur d'assurance et son accord."

Pour rencontrer ces différentes exigences formulées par la Commission des assurances, il est proposé de compléter l'article 84, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 4 avril 2014 sur les assurances, de manière à prévoir que la résiliation du contrat peut également se faire par envoi recommandé électronique.

overeenkomst bij aangetekende brief, bij deurwaardersexploot of door afgifte van de opzeggingsbrief tegen ontvangstbewijs plaatsvindt.

Aangezien die procedure zwaar is, niet aan de digitale context is aangepast en tot verscheidene klachten leidt, voorziet dit amendement erin dat aan de verzekeraar één alternatieve opzeggingsmogelijkheid en aan de verzekeringnemer twee dergelijke mogelijkheden worden geboden, die minder formalistisch zijn dan de thans in de wet bepaalde opzeggingsmogelijkheden.

Eerste maatregel

In haar advies van 10 maart 2022 (DOC/C2022/1) naar aanleiding van het verzoek van de minister van Economie om te onderzoeken hoe de regels voor de opzegging van de verzekeringsovereenkomsten kunnen worden vereenvoudigd, stelt de Commissie voor verzekeringen voor "om daarnaast voor de verzekeraar en voor de verzekeringnemer een alternatieve, digitale, wettelijke opzeggingsmogelijkheid te voorzien die minder formalistisch is en waarbij het bewijs van een opzegging gemakkelijk kan geleverd worden, doch die niettemin voor alle partijen rechtszekerheid biedt".

De Commissie voor verzekeringen, die op dat punt eenstemmig is, oordeelt dat "de wet dient te bepalen aan welke (technische) voorwaarden dit alternatieve systeem voor een rechtsgeldige opzegging van de verzekeringsovereenkomst moet voldoen. Gezien de snelle evoluties op het vlak van digitalisering is het aangewezen dat deze regeling neutraal is, zodat snel kan worden ingespeeld op nieuwe digitale oplossingen die de vereiste rechtszekerheid bieden.

De wettelijke voorwaarden moeten minstens zekerheid garanderen over: (i) de identiteit van de verzekeringnemer, (ii) de datum van opzeg (datum wilsuiting), (iii) de identificatie van de op te zeggen verzekeringsovereenkomst, en (iv) de toestemming van de verzekeringnemer of verzekeraar. Een eenvoudige mail (met of zonder digitale handtekening) biedt onvoldoende rechtszekerheid over de identiteit van de verzekeringnemer en zijn toestemming."

Teneinde tegemoet te komen aan die verscheidene, door de Commissie voor verzekeringen geuite vereisten, wordt voorgesteld artikel 84, § 1, eerste lid, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen aan te vullen en er aldus in te voorzien dat de opzegging van de overeenkomst eveneens via een elektronisch aangetekende zending kan plaatsvinden.

L'envoi recommandé électronique est défini à l'article 3, 36°, du Règlement eIDAS (règlement (UE) n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE).

Deuxième mesure

Dans son avis du 10 mars 2022 (DOC/C2022/1), la Commission des assurances ajoute que "Beaucoup d'assureurs proposent déjà actuellement des applications sécurisées nécessitant l'identification du preneur d'assurance (via un nom d'utilisateur et un mot de passe). À l'aide de ces applications, les preneurs d'assurance peuvent gérer leurs assurances, déclarer des sinistres et en suivre le règlement. La résiliation du contrat d'assurance par le preneur d'assurance via ces applications peut constituer une possibilité. Les systèmes approuvés par le gouvernement (par ex. itsme) offrent également des possibilités."

Pour donner suite à cette suggestion, il est proposé de prévoir que le contrat pourra être résilié par le preneur d'assurance via un environnement numérique mis à disposition par l'assureur. L'assureur peut prévoir un tel environnement numérique, mais il n'est pas obligé de le faire.

Il est prévu:

1° que le preneur d'assurance devra signer électroniquement la résiliation avec une signature électronique ou un cachet électronique (pour les personnes morales);

2° que l'assureur devra remettre sans délai au preneur d'assurance, sur un support durable, un accusé de réception de la résiliation mentionnant le numéro du contrat.

Enfin, par analogie avec la règle prévue à l'article 84, § 2, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, l'amendement prévoit que la résiliation par le preneur d'assurance via un environnement numérique mis à disposition par l'assureur n'aura d'effet qu'à l'expiration d'un délai d'un mois à compter du jour suivant la date de la signature électronique.

De elektronische aangetekende zending wordt gedefinieerd in artikel 3.36 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG.

Tweede maatregel

In haar advies van 10 maart 2022 (DOC/C2022/1) voegt de Commissie voor verzekeringen eraan toe dat "veel verzekeraars (...) op dit ogenblik reeds beveiligde applicaties [aanbieden] waarbij de verzekeringnemer zich moet identificeren (via een login en paswoord) om er toegang toe te krijgen. Via deze applicaties kunnen de verzekeringnemers hun verzekeringen beheren, schadegevallen aangeven en de afwikkeling ervan opvolgen. De opzegging van de verzekeringsovereenkomst door de verzekeringnemer via deze applicatie kan een mogelijkheid zijn. Ook door de overheid goedgekeurde systemen (bv. itsme) bieden mogelijkheden."

Om aan die suggestie gevolg te geven, wordt voorgesteld dat erin zou worden voorzien dat de verzekeringnemer de overeenkomst kan opzeggen via een door de verzekeraar ter beschikking gestelde digitale omgeving. De verzekeraar kan een dergelijke digitale omgeving aanbieden, maar is daartoe niet verplicht.

Het zou de bedoeling zijn dat:

1° de verzekeringnemer de opzegging elektronisch moet ondertekenen met een elektronische handtekening of een elektronische stempel (voor de rechtspersonen);

2° dat de verzekeraar de verzekeringnemer onverwijld en op een duurzame drager een ontvangstbewijs van de opzegging met vermelding van het overeenkomstnummer moet bezorgen.

Ten slotte strekt het amendement ertoe te bepalen dat, naar analogie van de regel als vastgelegd in artikel 84, § 2, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, de opzegging door de verzekeringnemer via een door de verzekeraar ter beschikking gestelde digitale omgeving pas een feit zal zijn bij het verstrijken van een termijn van één maand vanaf de dag volgend op de datum van de elektronisch handtekening.

Art. 3

Le 13 septembre 2021, le ministre de l'Économie, Pierre-Yves Dermagne, a demandé à la Commission des assurances d'examiner la simplification des règles de résiliation des contrats d'assurance.

Dans son avis C2022/1 du 10 mars 2022, la Commission des assurances indique qu'elle a longuement abordé la question de savoir s'il est souhaitable de réduire le délai légal de trois mois avant la date d'échéance pour l'opposition à la reconduction tacite, tel que fixé à l'article 85, § 1er, de la loi relative aux assurances.

La Commission n'est toutefois pas parvenue à un consensus; effet:

— les représentants des consommateurs demandent de réduire à un mois le délai laissé au preneur d'assurance pour marquer son opposition à la reconduction tacite des contrats d'assurance conclus avec des consommateurs au sens du Code de droit économiques;

— les représentants des assureurs sont partisans de maintenir un délai légal de deux mois au moins avant l'échéance et de maintenir le même délai pour le preneur d'assurance et l'assureur;

— un expert estime quant à lui indiqué d'accorder un délai de deux mois pour le preneur d'assurance et de maintenir un délai de trois mois pour la résiliation de la part de l'assureur qui s'opposerait à la reconduction tacite du contrat.

Tenant compte de la diversité des avis formulés sur ce point au sein de la Commission des assurances, et tenant compte également de ce qu'il s'indique de s'assurer que le preneur d'assurance dispose de suffisamment de temps pour conclure un nouveau contrat (surtout en cas d'assurances obligatoires), il est proposé d'avancer par étape:

— dans un premier temps, le délai pour le preneur d'assurance pour faire opposition à la reconduction tacite du contrat sera réduit à deux mois et le délai pour l'assureur pour faire opposition à la reconduction tacite du contrat sera maintenu à trois mois; telle est la portée de l'article 3 proposé;

Art. 3

Op 13 september 2021 heeft minister van Economie Pierre-Yves Dermagne de Commissie voor verzekeringen verzocht zich te buigen over de vereenvoudiging van de opzeggingsregels voor verzekeringsovereenkomsten.

In haar advies C2022/1 van 10 maart 2022 stipt de Commissie voor verzekeringen aan dat zij uitvoerig de vraag heeft besproken of het wenselijk is om de wettelijke termijn van drie maanden vóór de vervaldag voor het verzet tegen de stilzwijgende verlenging, bepaald in artikel 84, § 1, van de wet betreffende de verzekeringen, te verkorten.

De Commissie is echter niet tot een consensus gekomen, om de volgende redenen:

— de consumentenvertegenwoordigers vragen om de termijn waarover de verzekeringnemer beschikt om verzet aan te tekenen tegen de stilzwijgende verlenging van de verzekeringsovereenkomsten die worden gesloten met de consument in de zin van het Wetboek van Economisch Recht, te verkorten tot één maand;

— de vertegenwoordigers van de verzekeraars zijn voorstander van het behoud van een wettelijke termijn van twee maanden vóór de vervaldag en van het behoud van dezelfde termijn voor de verzekeringnemer en de verzekeraar;

— een deskundige acht het wenselijk de verzekeringnemer een termijn van twee maanden toe te kennen en een termijn van drie maanden te behouden voor de opzegging door de verzekeraar die zich zou verzetten tegen de stilzwijgende verlenging van de overeenkomst.

Gelet op de uiteenlopende meningen ter zake binnen de Commissie voor verzekeringen en op het feit dat ervoor dient te worden gezorgd dat de verzekeringnemer over voldoende tijd beschikt om een nieuwe overeenkomst te sluiten (vooral in het geval van de verplichte verzekeringen), wordt voorgesteld om stapsgewijs te werk te gaan:

— in de eerste plaats zou de termijn voor de verzekeringnemer om zich tegen de stilzwijgende verlenging van de overeenkomst te verzetten, worden verkort tot twee maanden en zou de termijn voor de verzekeraar om zich tegen de stilzwijgende verlenging van de overeenkomst te verzetten, worden behouden op drie maanden; dat is de strekking van het voorgestelde artikel 3;

— dans un deuxième temps, la Commission des assurances évaluera la mise en œuvre du dispositif proposé et évaluera, en particulier, la possibilité d'abaisser à un mois, pour le preneur d'assurance, le délai pour s'opposer à la reconduction tacite; il est renvoyé pour ce point au commentaire de l'article 5.

Art. 4

Cet article reprend, moyennant divers aménagements, le texte de la proposition de loi n° 55K0194, tel que modifié par les amendements n° 1 à 5 déposés par M. Prévot et cs. Il poursuit les objectifs de la proposition de loi susvisée, à savoir:

— instaurer un droit de résiliation *infra*-annuelle (possibilité de résilier le contrat d'assurance à tout moment, après la première année, sans motif et gratuitement);

— offrir, au consommateur qui souhaite changer d'assurance, une solution permettant d'assurer la permanence de la couverture assurantielle durant la procédure de changement d'assurance.

Afin de tenir compte des avis écrits, plusieurs aménagements du dispositif ont été prévus:

1. paragraphe 1er:

a) ce paragraphe précise le champ d'application de la résiliation *infra*-annuelle;

b) conformément à la suggestion faite par la BNB, dans son avis du 18 janvier 2022, il est précisé que la résiliation *infra*-annuelle s'applique aux contrats d'assurance tacitement reconductibles qui relèvent du groupe d'activité "non-vie" (annexe I de la loi du 13 mars 2016 relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance);

c) le SPF Économie et la BNB ont en outre observé qu'il existait une différence entre le champ d'application de la proposition de loi n° 55K0194/001 et celui de la loi française dont elle s'inspire; dans son avis écrit, la BNB a demandé si toutes les conséquences en avaient été analysées; afin de répondre à cette remarque, une habilitation est donnée au Roi pour préciser, si nécessaire, le périmètre de la résiliation

— vervolgens zou de Commissie voor verzekeringen de tenuitvoerlegging van de voorgestelde regeling evalueren en in het bijzonder de mogelijkheid om de termijn waarover de verzekeringnemer beschikt om zich tegen de stilzwijgende verlening te verzetten, te verkorten tot een maand; er wordt in dat verband verwezen naar de toelichting bij artikel 5.

Art. 4

Dit artikel neemt in aangepaste vorm de tekst over van wetsvoorstel DOC 55 0194/001 zoals aangepast door de amendementen nrs. 1 tot 5 van de heer Patrick Prévot c.s. Het heeft dezelfde doelstellingen als het voornoemde wetsvoorstel, meer bepaald:

— het recht instellen om een overeenkomst op te zeggen zonder jaarlijkse vervalddag (de verzekeringsovereenkomst zou dus na het eerste jaar te allen tijde, zonder opgave van reden en gratis kunnen worden opgezegd);

— de consument die van verzekering wil veranderen een oplossing bieden waardoor hij ook verzekerd blijft tijdens de periode waarin hij van verzekering verandert.

Om rekening te houden met de schriftelijke adviezen, wordt voorgesteld om de regeling op verschillende vlakken aan te passen:

1. paragraaf 1:

a) deze paragraaf bepaalt het toepassingsgebied van de opzegging zonder jaarlijkse vervalddag;

b) overeenkomstig de suggestie in het advies van de NBB van 18 januari 2022 zou worden verduidelijkt dat de opzegging zonder jaarlijkse vervalddag van toepassing is op de verzekeringsovereenkomsten die stilzwijgend kunnen worden verlengd en die onder de activiteitengroep 'niet-leven' vallen (bijlage I van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen);

c) de FOD Economie en de NBB hebben bovendien opgemerkt dat er een verschil bestaat tussen het toepassingsgebied van wetsvoorstel DOC 55 0194/001 en dat van de Franse wet waarop het voorstel is gebaseerd; in haar schriftelijke advies vraagt de NBB of alle gevolgen daarvan werden onderzocht; om gevolg te geven aan die opmerking zou de Koning worden gemachtigd om, indien nodig, de reikwijdte van de opzegging

infra-annuelle et donc pour exclure du champ d'application, si nécessaire, par arrêté royal, certaines branches du groupe d'activité "non-vie";

d) il est précisé, d'autre part, que la résiliation *infra*-annuelle s'applique aux contrats d'assurance tacitement reconductibles qui couvrent les consommateurs au sens de l'article I.1, 2°, du Code de droit économique; la définition reprise à l'article I.1, 2°, du Code de droit économique, reprend exactement les termes de la directive 2011/83/UE du 5 octobre 2011 relative aux droits des consommateurs; son considérant n°17 précise que la définition de consommateur devrait englober les personnes physiques qui agissent à des fins qui n'entrent pas dans le cadre de leur activité commerciale, industrielle, artisanale ou libérale; cependant, en cas de contrats à double finalité, lorsque le contrat est conclu à des fins qui n'entrent qu'en partie dans le cadre de l'activité professionnelle de l'intéressé et lorsque la finalité professionnelle est si limitée qu'elle n'est pas prédominante dans le contexte global du contrat, cette personne devrait également être considérée comme un consommateur.

2. paragraphe 2

Ce paragraphe pose le principe et décrit les mécanismes essentiels de la résiliation *infra*-annuelle.

Nous reprenons ici, moyennant certaines adaptations, le dispositif de la proposition de loi n° 55K0194, tel que modifié par les amendements n° 1 à 5 qui ont été confirmés dans leur bien-fondé par l'avis du SPF Économie du 13 janvier 2022; il est renvoyé à la justification de ces amendements.

Les adaptations ici apportées au dispositif de la proposition de loi n° 55K0194, telle que modifié par les amendements n° 1 à 5, sont les suivantes:

a) dans le § 2, alinéa 1er, il convient de remplacer les termes "à compter de la première souscription" par "à compter de la prise de cours du contrat d'assurance";

b) dans le § 2, alinéa 2, nous prévoyons que la résiliation prend effet à l'expiration d'un délai de deux mois (et non d'un mois) à compter du lendemain de la signification ou du lendemain de la date du réceptionné ou, dans le cas d'un envoi recommandé, à compter du lendemain de son dépôt, ou dans le cas d'une résiliation via un environnement numérique mis à disposition par l'assureur, à compter du jour suivant la date de la signature électronique;

zonder jaarlijkse vervaldag te verduidelijken en derhalve indien nodig bij koninklijk besluit bepaalde takken van de activiteitengroep 'niet-leven' van het toepassingsgebied uit te sluiten;

d) voorts zou worden verduidelijkt dat de opzegging zonder jaarlijkse vervaldag van toepassing is op de stilzwijgend verlengbare verzekeringsovereenkomsten die dekking bieden aan de consumenten in de zin van artikel I.1, 2°, van het Wetboek van Economisch Recht; de definitie die in dat artikel is opgenomen is woordelijk overgenomen uit Richtlijn 2011/83/EU van 5 oktober 2011 betreffende consumentenrechten; in considerans nr. 17 wordt verduidelijkt dat onder de definitie van consument de natuurlijke personen dienen te vallen die buiten hun handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit handelen; bij gemengde overeenkomsten, met doeleinden die deels binnen en deels buiten de handelsactiviteit van de persoon liggen en waarbij het handelsoogmerk zo beperkt is dat het binnen de algemene context van de overeenkomst niet overheerst, dient die persoon echter ook als consument te worden aangemerkt.

2. paragraaf 2

Deze paragraaf voorziet in het beginsel en beschrijft de essentiële mechanismen van de opzegging zonder jaarlijkse vervaldag.

Onder beding van enkele aanpassingen wordt het beschikend gedeelte overgenomen van wetsvoorstel DOC 55 0194, zoals gewijzigd door de amendementen nrs. 1 tot 5, waarvan de gegrondheid werd bevestigd door het advies van de FOD Economie van 13 januari 2022; er wordt verwezen naar de verantwoording van die amendementen.

De hier aangebrachte aanpassingen aan het beschikend gedeelte van wetsvoorstel DOC 55 0194, zoals gewijzigd door de amendementen nrs. 1 tot 5, luiden:

a) beoogd wordt in § 2, eerste lid, de woorden "na de eerste ondertekening" te vervangen door de woorden "na de aanvang van de verzekeringsovereenkomst";

b) beoogd wordt in § 2, tweede lid, te bepalen dat de opzegging uitwerking heeft na het verstrijken van een termijn van twee maanden (en niet van één maand) vanaf de dag na de betekening, de dag na het ontvangstbewijs of, bij een aangetekend schrijven, de dag na de indiening daarvan of, bij opzegging via een door de verzekeraar ter beschikking gestelde digitale omgeving, de dag na de elektronische ondertekening;

b.1) il s'indique en effet de s'assurer que le preneur d'assurance dispose de suffisamment de temps pour conclure un nouveau contrat (surtout en cas d'assurances obligatoires); par conséquent, il est proposé d'avancer par étape:

— dans un premier temps, le délai de prise d'effet de la résiliation *infra*-annuelle sera fixé à deux mois;

— dans un deuxième temps, la Commission des assurances évaluera la mise en œuvre du dispositif proposé et évaluera, en particulier, si ce délai de prise d'effet de la résiliation *infra*-annuelle peut être abaissé à un mois; il est renvoyé pour ce point au commentaire de l'article 5.

c) enfin, la disposition obligeant le nouvel assureur à effectuer pour le compte du preneur d'assurance souhaitant le rejoindre les formalités nécessaires à l'exercice du droit de résiliation, est supprimée et remplacée, au paragraphe 3, par un dispositif alternatif, qui tient compte des remarques formulées dans les avis écrits.

3. paragraphe 3

La simplification des formalités de résiliation a comme avantage d'augmenter la mobilité des contrats et la concurrence sur le marché des assurances, ce qui est positif pour le rapport qualité-prix des offres; mais cette simplification pourrait aussi avoir un écueil, à savoir le risque (problématique pour le preneur d'assurance, pour l'assuré et dans le cas d'une assurance de responsabilité pour le tiers lésé) de voir apparaître des "trous" dans la couverture assurantielle; pour l'éviter, il convient de prévoir des mesures additionnelles de protection du consommateur.

Dans cette optique, ce paragraphe vise à offrir, au consommateur qui souhaite changer d'assurance, une solution permettant d'assurer la permanence de la couverture assurantielle durant la procédure de changement d'assurance, en prévoyant que le nouveau contrat entre en vigueur, avec effet au plus tard à l'expiration du délai de résiliation.

Les remarques suivantes peuvent être formulées:

a) la permanence de la couverture assurantielle durant la procédure de changement d'assurance ne doit pas s'entendre sur le plan du contenu du contrat mais sur le plan de la continuité

b.1) het is immers raadzaam ervoor te zorgen dat de verzekeringnemer voldoende tijd heeft om een nieuw contract te sluiten (vooral bij verplichte verzekeringen); daarom wordt voorgesteld stapsgewijs te werken:

— eerst wordt beoogd dat de opzegging zonder jaarlijkse vervalddag pas na twee maanden effect sorteert;

— vervolgens wordt beoogd dat de Commissie voor verzekeringen de tenuitvoerlegging van de voorgestelde regeling evalueert en met name beoordeelt of die termijn voor de inwerkingtreding van de opzegging zonder jaarlijkse vervalddag kan worden teruggebracht tot één maand; in dat verband wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 5.

c) tot slot wordt beoogd in § 3 de bepaling weg te laten die de nieuwe verzekeraar verplicht om voor rekening van de verzekeringnemer die bij hem wil aansluiten de verplichtingen te vervullen die vereist zijn om het opzeggingsrecht uit te oefenen; die bepaling zou worden vervangen door een nieuwe, die rekening houdt met de opmerkingen in de schriftelijke adviezen.

3. paragraaf 3

De vereenvoudiging van de vormvereisten bij opzegging heeft als voordeel dat er meer mobiliteit en concurrentie tot stand zal worden gebracht op de verzekeringsmarkt, wat gunstig is voor de prijs-kwaliteitverhouding van de offertes. Die vereenvoudiging kan echter ook een nadeel hebben, met name het risico (voor de verzekeringnemer, voor de verzekerde en, bij een burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering, voor de benadeelde derde) dat er 'gaten' ontstaan in de verzekeringsdekking. Om zulks te voorkomen, moeten aanvullende maatregelen ter bescherming van de consument worden getroffen.

In dat verband beoogt deze paragraaf de consument die van plan is van verzekering te veranderen een oplossing aan te reiken die de continuïteit van de verzekeringsdekking tijdens de overgang naar een andere verzekeringsovereenkomst waarborgt, door te bepalen dat de nieuwe overeenkomst uiterlijk bij het verstrijken van de opzeggingstermijn in werking treedt.

Dienaangaande kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt:

a) de continuïteit van de verzekeringsdekking tijdens de overgangsperiode moet niet worden begrepen in termen van de inhoud van de overeenkomst, maar in termen van de

dans le temps de l'existence d'un contrat couvrant le bien ou la personne assurée;

a.1) pour prendre un exemple, si un consommateur entend faire usage de la faculté ouverte par ce paragraphe pour résilier un contrat d'assurance incendie, en vue de contracter, avec un nouvel assureur, un nouveau contrat d'assurance incendie:

— il n'est pas essentiel que le nouveau contrat d'assurance incendie soit identique à l'ancien (identité de la couverture, des clauses et des exclusions);

— par contre, il est essentiel que le nouveau contrat soit bien un contrat d'assurance incendie (1) et qu'il n'y ait pas de période de temps où le preneur d'assurance se retrouverait sans aucune couverture d'assurance incendie (2);

b) cette disposition visant à éviter les “trous” dans la couverture assurantielle est particulièrement utile s'agissant des contrats incluant une assurance obligatoire en vertu d'une loi, d'un décret, d'une ordonnance, telle que l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs (rendue obligatoire par la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs), l'assurance incendie locataire (rendue obligatoire en Wallonie par l'article 17, § 2, du décret du 15 mars 2018 relatif au bail d'habitation) ou l'assurance incendie et dégâts des eaux locataire et bailleur (rendue obligatoire en Flandre par l'article 29, § 1er, du décret du 9 novembre 2018 contenant des dispositions relatives à la location de biens destinés à l'habitation ou de parties de ceux-ci);

b.1) une telle disposition est également particulièrement utile pour le consommateur, s'agissant des contrats incluant une assurance obligatoire en vertu d'un contrat, telle que l'assurance incendie (généralement exigée par le prêteur en cas de souscription d'un contrat de crédit immobilier);

b.2) par conséquent, s'agissant des contrats susvisés, il ne devrait jamais y avoir de refus du tiers professionnel sollicité, d'exercer pour le compte du preneur d'assurance les formalités de résiliation;

c) la Commission des assurances a indiqué, dans son avis du 10 mars 2022, qu'il n'est pas toujours dans l'intérêt du preneur d'assurance de ne plus pouvoir résilier lui-même l'assurance en cours, par exemple après un sinistre ou pour être sûr que tout soit en ordre: “Dans tous les cas, le preneur d'assurance doit par conséquent avoir le droit de choisir qui remplira les formalités de résiliation et c'est uniquement s'il/

continuité in de tijd: er bestaat te allen tijde een overeenkomst die het goed of de verzekerde dekt;

a.1) voorbeeld: een consument is van plan gebruik te maken van de door deze paragraaf geboden mogelijkheid om een brandverzekeringsovereenkomst op te zeggen, met het oog op het sluiten van een nieuwe brandverzekeringsovereenkomst bij een nieuwe verzekeraar:

— de nieuwe brandverzekeringsovereenkomst hoeft niet identiek te zijn aan de oude (zelfde dekking, clausules en uitsluitingen);

— het moet echter wel opnieuw een brandverzekeringsovereenkomst betreffen (1) en er mag geen periode zijn waarin de verzekeringnemer niet gedekt is tegen brand (2);

b) die bepaling om ‘gaten’ in de verzekeringsdekking te voorkomen, is bijzonder nuttig voor de overeenkomsten die een verplichte verzekering omvatten krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie, zoals de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen (krachtens de desbetreffende wet van 21 november 1989), de brandverzekering voor huurders (verplicht gesteld in Wallonië krachtens artikel 17, § 2, van het decreet van 15 maart 2018 betreffende de woninghuurovereenkomst), of de verzekering voor brand- en waterschade voor de huurder en voor de verhuurder (verplicht gesteld in Vlaanderen krachtens artikel 29, § 1, van het decreet van 9 november 2018 houdende bepalingen betreffende de huur van voor bewoning bestemde goederen of delen ervan);

b.1) een dergelijke bepaling is ook bijzonder nuttig voor de consument, met betrekking tot de overeenkomsten die een krachtens een contract verplichte verzekering omvatten, zoals een brandverzekering (doorgaans vereist door de kredietinstelling bij het aangaan van een hypotheek);

b.2) bijgevolg zou met betrekking tot voormelde overeenkomsten de geraadpleegde derde beroepsbeoefenaar nooit mogen weigeren om voor rekening van de verzekeringnemer de opzeggingsverplichtingen te vervullen;

c) de Commissie voor verzekeringen heeft er in haar advies van 10 maart 2022 op gewezen dat het niet altijd in het belang van de verzekeringnemer is om de lopende verzekering niet meer zelf te kunnen beëindigen, bijvoorbeeld na een schadegeval of om zich ervan te vergewissen dat alles in orde is: “De verzekeringnemer moet bijgevolg in ieder geval het recht hebben om te kiezen wie de opzeggingsformaliteiten

si elle ne souhaite pas s'en charger personnellement (avec l'aide de son courtier) qu'il/elle peut demander au nouvel assureur de le faire pour lui/elle”;

c.1) par conséquent, l'idée (qui figurait dans le texte initial de la proposition 55K0194) d'obliger un consommateur à demander à un tiers d'exercer les formalités de résiliation ne doit pas être retenue;

c.2) au contraire, il, convient de faire droit au principe du libre choix du preneur d'assurance;

c.3) le preneur d'assurance qui souhaite procéder de lui-même à la résiliation *infra*-annuelle d'un contrat continuera à disposer de ce droit;

d) la Commission des assurances a souligné, à juste titre, le rôle du courtier d'assurance: “Celui-ci sait parfaitement quelles formalités et quels délais doivent être respectés en cas d'opposition à la reconduction tacite ou de résiliation du contrat. L'accompagnement du preneur d'assurance lors de la résiliation de son assurance fait partie des tâches principales du courtier”; par conséquent, l'amendement proposé diffère du texte initial, en ceci qu'il fait droit au rôle des intermédiaires d'assurances, qui doit en effet être reconnu à sa juste valeur;

e) la coexistence de deux systèmes, à savoir la faculté de résiliation *infra*-annuelle prévue par ce nouvel article 85/1, et la faculté d'opposition à la reconduction tacite du contrat déjà prévue par l'article 85 de la loi du 4 avril 2014 sur les assurances, peut être source de confusion pour le consommateur;

e.1) il ne serait certainement pas souhaitable de créer un système:

— où le consommateur qui exerce sa faculté de résiliation *infra*-annuelle pourrait s'adresser à un tiers pour exercer pour son compte les formalités de résiliation;

— tandis que cette faculté de recourir à un tiers serait refusée au consommateur qui exerce sa faculté d'opposition à la reconduction tacite;

f) tenant compte de ces cinq remarques, le paragraphe 3 prévoit que le preneur d'assurance qui souhaite procéder

zal verrichten en enkel wanneer hij het niet zelf wil doen (met bijstand van zijn tussenpersoon) kan aan de nieuwe verzekeraar gevraagd worden om dit voor hem te doen.”;

c.1) bijgevolg mag niet worden gekozen voor het (in de initiële tekst van wetsvoorstel DOC 55 0194/001 vervatte) idee om een consument te verplichten een derde te vragen de opzeggingsformaliteiten te vervullen;

c.2) integendeel, het is wenselijk het beginsel van de keuzevrijheid van de verzekeringnemer te doen gelden;

c.3) een verzekeringnemer die zelf zonder jaarlijkse verval dag een overeenkomst wil opzeggen, behoudt dat recht;

d) de Commissie voor verzekeringen heeft terecht de rol van de verzekeringsmakelaar beklemtoond, en heeft gesteld dat die perfect weet welke formaliteiten en termijnen in acht moeten worden genomen in geval van verzet tegen de stilzwijgende verlenging of in geval van opzegging van de overeenkomst. De begeleiding van de verzekeringnemer bij de opzegging van diens verzekering maakt deel uit van de hoofdtaken van de makelaar. Bijgevolg verschilt het voorgestelde amendement in die zin van de oorspronkelijke tekst dan men de verzekeringstussenpersonen hun rol laat spelen; die rol hoort immers naar waarde te worden geschat;

e) het naast elkaar bestaan van twee systemen, namelijk de mogelijkheid tot opzegging zonder jaarlijkse verval dag waarin het nieuwe artikel 85/1 voorziet, naast de reeds bij artikel 85 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen geboden mogelijkheid tot verzet tegen stilzwijgende verlenging van de overeenkomst, kan voor de consument bron van verwarring zijn;

e.1) het ware zeker niet wenselijk zijn een systeem te creëren:

— waarbij de consument die van zijn mogelijkheid tot opzegging zonder jaarlijkse verval dag gebruik maakt, zich tot een derde kan wenden om voor hem de opzeggingsformaliteiten te verrichten,

— terwijl die mogelijkheid om op een derde een beroep te doen zou worden onzegd aan een consument die gebruik maakt van zijn mogelijkheid tot verzet tegen stilzwijgende verlenging.

f) rekening houdend met die vijf opmerkingen stelt § 3 in uitzicht dat de verzekeringnemer die tot opzegging zonder

à la résiliation *infra*-annuelle, en vue de contracter avec un nouvel assureur, aura le droit de demander à ce dernier, ou le cas échéant, à un intermédiaire d'assurances, d'effectuer pour son compte les formalités nécessaires à l'exercice du droit de résiliation; dans ce cas, le nouvel assureur ou, le cas échéant, l'intermédiaire d'assurances, devra garantir la continuité dans le temps de l'existence d'un contrat couvrant le bien ou la personne assurée en prévoyant que le nouveau contrat entre en vigueur au plus tard à l'expiration du délai de résiliation;

g) le paragraphe 3 prévoit également que la demande du preneur d'assurance de faire accomplir par un tiers les formalités de résiliation, ne pourra être refusée lorsque le contrat à résilier concerne une assurance rendue obligatoire en vertu d'une loi, d'un décret ou d'une ordonnance ou une assurance obligatoire en vertu d'un contrat de crédit;

h) enfin, le paragraphe 3 prévoit que le droit, pour le preneur d'assurance, de recourir à un tiers pour exercer les formalités de résiliation, s'applique tant dans l'hypothèse d'une résiliation *infra*-annuelle que dans l'hypothèse d'une opposition à la reconduction tacite, lorsque l'objectif du consommateur est de contracter avec un nouvel assureur.

4. paragraphe 4

Ce paragraphe prévoit que le Roi peut préciser, par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, les modalités et conditions d'application du présent article.

CHAPITRE 3

Évaluation

Art. 5

Cet article prévoit une évaluation de la loi.

La Commission des assurances est chargée de cette évaluation.

Comme indiqué au commentaire de l'article 3, la Commission des assurances examinera, en particulier, la possibilité

jaarlijkse vervaldag wil overgaan om met een nieuwe verzekeraar een overeenkomst aan te gaan, het recht zal hebben om aan laatstgenoemde of, in voorkomend geval, aan een verzekeringstussenpersoon te vragen om voor zijn rekening de voor de uitoefening van het opzeggingsrecht noodzakelijke formaliteiten te vervullen. In dat geval zal de nieuwe verzekeraar of, in voorkomend geval, de verzekeringstussenpersoon de continuïteit in de tijd van de overeenkomst ter dekking van het verzekerde goed of van de verzekerde persoon moeten garanderen door te bepalen dat de nieuwe overeenkomst uiterlijk bij het verstrijken van de opzeggingstermijn in werking treedt;

g) paragraaf 3 stelt tevens in uitzicht dat het verzoek van de verzekeringnemer om de opzeggingsformaliteiten door een derde te doen verrichten, niet zal mogen worden geweigerd wanneer de op te zeggen overeenkomst een krachtens een wet, decreet of ordonnantie verplicht gestelde verzekering betreft, dan wel een krachtens een kredietovereenkomst verplicht gestelde verzekering;

h) ten slotte stelt § 3 in uitzicht dat het recht van de verzekeringnemer om voor het vervullen van de opzeggingsformaliteiten een beroep te doen op een derde zowel bij opzegging zonder jaarlijkse vervaldag als bij verzet tegen stilzwijgende verlenging geldt, wanneer de consument de bedoeling heeft een overeenkomst aan te gaan met een nieuwe verzekeraar.

4. paragraaf 4

Deze paragraaf beoogt te bepalen dat de Koning, bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de nadere toepassingsregels en de toepassingsvoorwaarden van dit artikel kan preciseren.

HOOFDSTUK 3

Evaluatie

Art. 5

Dit artikel voorziet in een evaluatie van de wet.

De Commissie voor verzekeringen is met die evaluatie belast.

Zoals in de commentaar bij artikel 3 is aangegeven, zal de Commissie voor verzekeringen inzonderheid de mogelijkheid

d'abaisser à un mois, pour le preneur d'assurance, le délai pour s'opposer à la reconduction tacite.

Comme indiqué au commentaire de l'article 4, la Commission des assurances examinera également la possibilité d'abaisser à un mois, pour le preneur d'assurance, le délai de prise d'effet de la résiliation *infra*-annuelle.

La Commission des assurances remettra à cet effet, deux ans après l'entrée en vigueur de la loi, un rapport au Roi et à la Chambre des représentants.

CHAPITRE 4

Entrée en vigueur

Art. 6

Afin de tenir compte des modalités de gestion qui devront être mises en place ainsi que de la technique assurantielle (notamment des traités de réassurance à renégocier), il est prévu de laisser un délai suffisant, à savoir 12 mois, pour l'entrée en vigueur de la présente loi.

Patrick Prévot (PS)
 Florence Reuter (MR)
 Albert Vicaire (Ecolo-Groen)
 Leen Dierick (cd&v)
 Kathleen Verhelst (Open Vld)
 Melissa Depraetere (Vooruit)
 Barbara Creemers (Ecolo-Groen)

onderzoeken om de termijn waarbinnen de verzekeringnemer tegen de stilzwijgende verlenging verzet moet aantekenen, in te korten tot één maand.

Zoals in de commentaar bij artikel 4 is aangegeven, zal de Commissie voor verzekeringen tevens de mogelijkheid onderzoeken om de termijn waarbinnen voor de verzekeringnemer de opzegging zonder jaarlijkse vervalldag uitwerking begint te krijgen, in te korten tot één maand.

De Commissie voor verzekeringen zal daartoe, twee jaar na de inwerkingtreding van de wet, een verslag bezorgen aan de Koning en aan de Kamer van volksvertegenwoordigers.

HOOFDSTUK 4

Inwerkingtreding

Art. 6

Teneinde rekening te houden met de nadere beheersregels die zullen moeten worden ingesteld evenals met de verzekeringstechniek (met name de herverzekeringsverdragen waarover opnieuw zal moeten worden onderhandeld), wordt voor de inwerkingtreding van deze wet een toereikende termijn van 12 maanden in uitzicht gesteld.